موانع تحقیقات از دیدگاه دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

سید سعید مظلومی محمودآباد[1]، علی اسدیان[2]، احمد ستوده[2]

[1] استاد، دکترای تخصصی آموزش بهداشت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

[2] دانشجوی دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، دوره چهارم شماره دوم پاییز و زمستان ۹۶ صفحات ۴۲-۳۳.

چکیده

مقدمه و هدف: توجه به موانع تحقیقات در راستای توسعه پایدار از ضروریات نظام سلامت کشور می‌باشد. این پژوهش با هدف تعیین موانع انجام تحقیقات از دیدگاه دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد می‌باشد.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، جامعه پژوهش شامل ۱۲۰ نفر از دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی یزد بود، که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌ای حاوی ۳ بخش شامل؛ اطلاعات دموگرافیک و زمینه‌ای (۲۱ سؤال)، موانع شخصی (۱۵ سؤال) و موانع سازمانی (۱۹ سؤال) بود. پس از تأیید روایی و پایایی ابزار، پرسش‌نامه توسط دانشجویان تکمیل و جمع‌آوری گردید. داده‌ها با استفاده از شاخص‌های توصیفی و تحلیلی، توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین سنی دانشجویان ۱/۶۷ ± ۲۳/۷۵ بود. میانگین نمره کسب شده موانع شخصی ۷/۵۸ ± ۴۹/۵۶ و نمره کسب شده موانع سازمانی ۹/۲۴ ± ۶۱/۲۱ بود. در حیطه موانع شخصی، عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری، ناتوانی در تفسیر داده‌ها و ناتوانی در آنالیز داده‌ها بیشترین فراوانی را داشت. طولاتی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی، عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش و عدم ایجاد انگیزه کافی در پژوهشگران از طریق مسؤولین مربوطه، بیشترین فراوانی را در حیطه سازمانی داشت.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه، نشان داد که تسهیل تصویب طرح‌های پژوهشی و توانمندسازی دانشجویان در زمینه اصول استفاده از روش‌های آماری و برقراری ارتباط پژوهشی مؤثر در راستای کاهش موانع تحقیقات، توسط اساتید و مسؤولین دانشگاه صورت گیرد.

کلیدواژه‌ها: دانشجویان پسر، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، دیدگاه، موانع تحقیقات.

نویسنده مسؤول:
احمد ستوده
دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد،
یزد،ایران
تلفن: ۰۹۸۹۱۷۸۷۴۹۹۱۰+
پست الکترونیکی:
ahmad.setoudeh61@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۶/۴/۱۳ اصلاح نهایی: ۹۶/۵/۱۱ پذیرش مقاله: ۹۶/۵/۱۴

ارجاع: مظلومی محمودآباد سید سعید، اسدیان علی، ستوده احمد. موانع تحقیقات از دیدگاه دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی.۱۳۹۶؛ ۴(۲):۴۲-۳۳.

مقدمه

یکی از نیازهای فطری انسان‌ها، تلاش و کوشش در راستای یافتن حقیقت است. همواره انسان‌ها در مسیر رشد و اعتلای فکری خود با مسایل و مشکلات متعددی مواجه می‌شوند. تمایل و انگیزه لازم برای پرداختن به مسایل و پی‌بردن به حقیقت، انسان‌ها را به تلاشی بیشتر در راستای پاسخ مناسب به سؤالات و ابهامات سوق می‌دهد (۱). به نظر می‌رسد برای کسب حقیقت و پاسخ به ابهامات منابع متعددی وجود دارد، ولی قابل اعتمادترین منبع علم در راستای کسب دانش و خلاقیت، تحقیق می‌باشد (۲). بدون تردید از عوامل پیشرفت بشر در عصر حاضر، ضرورت توجه و استفاده از نتایج تحقیقات کاربردی در ابعاد مختلف زندگی، دانش و

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

تکنولوژی بوده است و یکی از شاخص‌های رشد و توسعه همان تحقیق می‌باشد (۳،۴). تحقیقات در زمینه سلامت، به دلایل اهمیت و ضرورتی که در راستای شناسایی مسایل و مشکلات آموزشی، بهداشتی و تحقیقاتی و ارایه راه‌حل‌هایی جهت برنامه‌ریزی دقیق علمی متناسب با شناسایی کمبودهای مربوط به سلامت جامعه دارند، از اهمیت و توجه ویژه‌ای برخوردار هستند (۵). توسعه پایدار و پیشرفت در ابعاد مختلف زندگی افراد در جوامع نیازمند توجه به تحقیق و افزایش فعالیت‌های پژوهشی در هر کشوری می‌باشد، که می‌تواند رشد، شکوفایی و بالندگی برای هر کشوری به دنبال داشته است. به نظر می‌رسد اهمیت و توجه به تحقیق در کشورهای در حال توسعه در سطح قابل قبولی نباشد (۶،۷). به‌طورکلی امکانات و زیر ساخت‌های لازم در امور تحقیقات در کشورهای در حال توسعه در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته به نحو مطلوبی در اختیار محققان قرار نمی‌گیرد و حتی با وجود تحقیقات صورت گرفته، در جهت مرتفع نمودن مشکلات و مسایل جامعه استفاده نمی‌شود (۸). نتایج پژوهش‌ها حاکی از آن است با وجود رشد بیش از ۵۰ درصدی علم در کشور، هنوز فاصله بسیار زیادی با کشورهای توسعه یافته را داریم (۹). نکته قابل توجه آن است که بخش قابل ملاحظه ظرفیت‌های تحقیقات در دانشگاه‌ها، متمرکز بر دانشجویان و اساتید بوده، که نقش برجسته‌ای در ارتقاء تحقیقات علمی کشور محسوب می‌شود (۸). دانشجویان در رابطه با توسعه و پیشرفت جامعه به عنوان نیروهای توانمند، جوان و هم‌چنین محققان آینده کشور نقش سازنده‌ای را ایفا می‌کنند (۱۰،۱۱).

بنابراین تربیت نیروی انسانی متخصص با داشتن انگیزه مضاعف تحقیق، رشد و اعتلای دانش، شناسایی مسایل و مشکلات، فراهم‌سازی امکانات، جز از مسیر توسعه پایدار و متوازن تحقیقات در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی میسر نیست و این توسعه نیازمند شناسایی موانع تحقیقات می‌باشد (۱۲،۱۳). چرا که رشد و توسعه پژوهش و نوآوری وابسته به غلبه بر موانع مختلف فردی، اجتماعی و سازمانی از جمله؛ ترس از عدم موفقیت، قوانین محدودکننده و مانند آن می‌باشد. بنابراین در شرایط کنونی، توجه به پژوهش و مشکلات و موانع آن از دیدگاه دانشجویان، شناسایی مشکلات و بازدارنده‌های قابل ملاحظه در راه ایجاد محیط مناسب جهت پرورش روحیه و تعامل پژوهش و غلبه بر مشکلات، لازم و امری بدیهی است. دستیابی به چنین وضعی در ابتدا مستلزم شناسایی دقیق وضعیت موجود می‌باشد (۱۴). بنابراین از آن‌جایی که تحقیقات به عنوان ضروریات جوامع انسانی محسوب می‌شود، بایستی نسبت به بر طرف کردن موانع مختلف آن گام برداشت.

این مطالعه با توجه به اهمیت قابل ملاحظه تحقیقات دانشجویی در اعتلای تولید علم در کشور و نیز پایین‌بودن میزان مشارکت دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در انجام تحقیقات دانشجویی، ضرورت آگاهی مسؤولین دانشگاه از موانع و مشکلات دانشجویان پسر دانشگاه در فرایند تحقیقات و از طرفی تاکنون دیدگاه دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد مورد ارزیابی قرار نگرفته است، انجام گرفت.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

روش‌ها

این مطالعه توصیفی و به روش مقطعی در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ انجام شد. جامعه پژوهش کلیه دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد بودند. حجم نمونه با توان آزمون ۹۰ و سطح خطای ۵ درصد ۱۲۰ نفر تعیین شد. از معیارهای ورودی به مطالعه اشتغال به تحصیل در زمان جمع‌آوری داده‌ها و گذراندن حداقل یک ترم تحصیلی در دانشکده مربوطه بود و از معیارهای خروج عدم تمایل به تکمیل پرسش‌نامه (قبل از ارایه پرسش‌نامه) و مهمانی برای یک ترم بود. روش نمونه‌گیری تصادفی و به شکل طبقه‌ای انجام گرفت بدین صورت هر دانشکده به عنوان یک طبقه در نظر گرفته شد. سپس از هر دانشکده (پزشکی، دندان‌پزشکی، بهداشت و پیراپزشکی) به نسبت مساوی، ۳۰ دانشجو وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه‌ای متشکل از چهار بخش بود. سؤالات ویژگی‌های فردی (سن، وضعیت تأهل، محل سکونت، دانشکده، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، ترم تحصیلی، معدل کل ترم‌های گذشته، شغل پدر و شغل مادر)، سؤالات زمینه‌ای ۱۲ سؤال، سؤالات موانع فردی پژوهش شامل ۱۵ سؤال و بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملا مخالفم تا کاملا موافقم با محدوده امتیاز ۱۵ تا ۷۵ بود و سؤالات موانع سازمانی پژوهش مشتمل بر ۱۹ سؤال و بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملا مخالفم تا کاملا موافقم و با محدوده امتیاز ۱۹ تا ۹۵ بود. لازم به ذکر است در قسمت سؤالات پژوهشی پاسخ‌ها به صورت مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملا مخالفم ۱ تا کاملا موافقم ۵، تنظیم شده بود که هر سؤال دارای امتیازی بین یک تا پنج بود. بررسی متون و مقالات و همچنین اطلاعات مرتبط با موضوع گردآوری شد. به دلیل عدم دسترسی به پرسش‌نامه استاندارد، سؤالاتی با استفاده از مرور بر مطالعات داخلی و اهداف مطالعه تنظیم و طراحی گردید.

جهت بررسی روایی محتوایی ابزار، سؤالات پرسش‌نامه برای ۹ نفر از متخصصین آموزش بهداشت و پژوهش ارسال گردید. شاخص و نسبت روایی محتوایی ابزار محاسبه و تعیین گردید. مقدار نسبت روایی محتوایی آن ۰/۹۳ محاسبه شد و هم‌چنین مقدار شاخص روایی محتوایی ۰/۸۷ تعیین گردید. جهت تعیین پایایی ابزار، مطالعه مقدماتی بر روی ۲۰ نفر از دانشجویان پسر صورت گرفت.

پس از محاسبه پایایی مقیاس مورد نظر، ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۸۱ محاسبه گردید.

دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه با آگاهی از زمینه انجام مطالعه، اهداف مطالعه، محرمانه بودن اطلاعات و با تمایل وارد مطالعه شدند. پرسش‌نامه به صورت خودگزارشی توسط دانشجویان پسر شرکت‌کننده در مطالعه تکمیل و پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، اطلاعات وارد نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۰ شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر محاسبه شاخص‌های توصیفی، از آزمون آنالیز واریانس یک‌طرفه، تی مستقل، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. کلیه آزمون‌های آماری مورد استفاده در مطالعه در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ مورد آزمون قرار گرفتند.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

یافته‌ها

نتایج این مطالعه نشان داد، دامنه سنی شرکت‌کنندگان در مطالعه بین ۲۰ تا ۳۷ سال با میانگین ۱/۶۷ ± ۲۳/۷۵ بود. ۹۷ نفر مجرد (۸۰/۸۳ درصد) و ۲۳ نفر متأهل (۱۹/۱۶ درصد) بودند (جدول ۱).

۹۵ نفر (۷۹/۱۶ درصد) قصد ادامه تحصیل داشتند و ۲۳ نفر (۱۹/۱۶ درصد) قصد ادامه تحصیل نداشتند. درباره علاقه به انجام فعالیت‌های پژوهشی ۱۴ نفر (۱۱/۷۶ درصد) هیچ‌گونه علاقه‌ای نداشتند، ۵۷ نفر (۴۷/۸۹ درصد) کمی و تا حدی، ۴۸ نفر (۴۰/۳۳ درصد) زیاد و خیلی زیاد علاقه داشتند.

تعداد ۵۱ نفر (۴۳/۵۸ درصد) دارای سابقه انجام فعالیت‌های پژوهشی و ۶۶ نفر (۵۶/۴۱ درصد) هیچ‌گونه سابقه فعالیت پژوهشی نداشتند، افرادی که دارای سابقه فعالیت پژوهشی بودند به این صورت پاسخ دادند که تهیه پروپوزال ۲۳ نفر (۴۵ درصد)، جمع‌آوری اطلاعات ۱۲ نفر (۲۳/۵۲ درصد)، تدوین مقاله ۹ نفر (۱۷/۶۴ درصد) و چاپ مقاله ۷ نفر (۱۳/۷۲ درصد) بود.

هم‌چنین ۱۱ نفر (۲۱/۵۶ درصد) فعالیت پژوهشی خود را جزء پایان‌نامه عنوان کرده بودند و ۴۰ نفر (۷۸/۴۳ درصد) فعالیت پژوهشی خود را غیر از پایان‌نامه گزارش کردند. ۲۳ نفر (۱۹/۶۵ درصد) از شرکت‌کنندگان در مطالعه عضو کمیته تحقیقات بودند و ۹۴ نفر (۸۰/۳۴ درصد) عضو کمیته نبودند.

از ۲۳ نفر که دارای عضویت در کمیته تحقیقات بودند در خصوص این‌که عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی تا چه حد علاقه شما به انجام فعالیت‌های پژوهشی را افزایش داده است؛ ۱۱ نفر (۴۷/۸۲ درصد) کمی و تا حدی، ۱۲ نفر (۵۲/۱۷ درصد) آن را زیاد و خیلی زیاد اعلام نمودند. در خصوص گذراندن درس روش تحقیق، ۵۱ نفر (۴۲/۸۵ درصد) واحد روش تحقیق را گذرانده بودند که ۱۰ نفر (۴۲/۸۵ درصد) گزارش کردند که واحد درسی روش تحقیق اصلا علاقه آن‌ها را به امر پژوهش افزایش نداده، ۲۵ نفر (۴۹/۰۱ درصد) کمی و تا حدی و ۱۶ نفر (۳۱/۳۷ درصد) زیاد و خیلی زیاد گزارش کردند.

هم‌چنین ۷ نفر (۱۳/۷۲ درصد) از شرکت‌کنندگان، عدم توانمندی خود در انجام فعالیت‌های پژوهشی پس از گذراندن واحد روش تحقیقات اشاره نمودند و ۲۹ نفر (۵۶/۸۶ درصد) کمی و تا حدی و ۱۵ نفر (۲۹/۴۱ درصد) میزان توانمند شدن خود را زیاد و خیلی زیاد گزارش کردند.

در خصوص موانع درک شده شخصی پژوهش توسط دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه، عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری ۱/۳۴ ± ۷۵/۳، ناتوانی در تفسیر داده‌ها ۱/۴۵ ± ۷۴/۳، ناتوانی در آنالیز داده‌ها ۱/۳۳ ± ۶۵/۳، عدم توانایی در جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی و اینترنت ۱/۲۵ ± ۵۴/۳ و ناتوانی در تدوین پروپوزال ۱/۲۱ ± ۵۰/۳ بیشترین امتیاز را کسب کردند (جدول ۲).

هم‌چنین دانشجویانی که کار پژوهشی خود را با پایان‌نامه ذکر نکرده بودند (Pvalue=۰/۰۰۷) و دانشجویانی که در کارگاه‌های روش تحقیق شرکت نکرده بودند (Pvalue = ۰/۰۳۸)، به‌طور معنی‌داری موانع شخصی بالاتری نسبت به سایر دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه گزارش نمودند.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

در ادامه میانگین نمره کسب‌شده از موانع درک شده سازمانی ۹/۲۴ ± ۶۱/۲۱ بود.

همچنین بیشترین نمره کسب شده توسط دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه از موانع سازمانی پژوهش، طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی ۱/۴۴ ± ۸۷/۳، عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش ۱/۲۸ ± ۷۵/۳، عدم ایجاد انگیزه کافی در پژوهشگران از طرف مسؤولین مربوطه ۱/۰۲ ± ۶۴/۳ و در دسترس نبودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی ۱/۰۱ ± ۵۵/۳ بیشترین امتیاز را کسب کردند (جدول ۳). در خصوص موانع درک شده سازمانی، دانشجویان در مقطع تحصیلی کارشناسی مشغول به تحصیل بودند (Pvalue = ۰/۰۰۲)، دانشجویانی که سابقه هیچ‌گونه فعالیت پژوهشی ذکر نکرده بودند (Pvalue = ۰/۰۰۴) و دانشجویانی که عضو کمیته تحقیقات نبودند (Pvalue = ۰/۰۰۹)، به‌طور معنی‌داری موانع سازمانی بالاتری را نسبت به سایر دانشجویان گزارش کردند.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در مطالعه

متغیر		تعداد (درصد)
وضعیت سکونت	خوابگاه	۹۴(۷۸/۳۳)
	غیر خوابگاه	۲۴(۲۰)
مقطع	کارشناسی ناپیوسته	۱۲(۱۰)
	کارشناسی پیوسته	۲۷(۲۲/۵)
	کارشناسی ارشد	۱۲(۱۰)
	دکترای عمومی	۶۰(۵۰)
	PhD	۹(۷/۵)
دانشکده	بهداشت	۳۰(۲۵)
	پیراپزشکی	۳۰(۲۵)
	پزشکی	۳۰(۲۵)
	دندانپزشکی	۳۰(۲۵)

جدول ۲. توزیع میانگین نمرات مربوط به موانع شخصی

ردیف	موانع شخصی	میانگین و انحراف معیار
۱	عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری	۷۵/۳±۱/۳۴
۲	ناتوانی در تفسیر داده‌ها	۷۴/۳±۱/۴۵
۳	ناتوانی در آنالیز داده‌ها	۶۵/۳±۱/۳۳
٤	عدم توانایی در جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی و اینترنت	۵۴/۳±۱/۲۵
۵	ناتوانی در تدوین پروپوزال	۵۰/۳±۱/۲۱
٦	آشنا نبودن به ضوابط پذیرش و مقررات چاپ مقالات	۴۸/۳±۱/۱۵
۷	بی‌علاقگی به امر پژوهش	۴۵/۳±۱/۱۴
۸	ناتوانی در مقاله‌نویسی	۴۱/۳±۱/۵۷
۹	عدم توانایی کافی در استفاده از کامپیوتر	۳۹/۳±۱/۰۲
۱۰	عدم توانایی کافی در ترجمه مقالات به سایر زبان‌ها	۲۴/۳±۱/۱۱
۱۱	مسلط نبودن به زبان انگلیسی	۱۹/۳±۱/۰۳
۱۲	بی‌اطلاعی از موضوعات قابل تحقیق	۱۶/۳±۱/۰۸
۱۳	سنگین و وقت‌گیر بودن دروس آموزشی	۱۵/۳±۲/۳۷
۱٤	وجود مسؤولیت‌های دیگر به غیر از تحصیل	۱۴/۲±۱/۷۱
۱۵	کمبود وقت و مشغله زیاد	۱۴/۲±۱/۴۷

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

جدول ۳. توزیع میانگین نمرات مربوط به موانع سازمانی

ردیف	موانع سازمانی	میانگین و انحراف معیار
۱	طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی	۸۷/۳±۱/۴۴
۲	عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش	۷۵/۳±۱/۲۸
۳	عدم ایجاد انگیزه کافی در پژوهشگران از طرف مسؤولین مربوطه	۶۴/۳±۱/۰۲
۴	در دسترس نبودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی	۵۵/۳±۱/۰۱
۵	عدم درآمد کافی از محل پژوهش (نسبت به سایر فعالیت‌ها)	۵۰/۳±۱/۰۲
۶	عدم استفاده از نتایج پژوهش در زمینه‌های مربوطه	۴۸/۳±۱/۱۲
۷	اجبار در استفاده از یک روش و چهارچوب خاص در انجام پژوهش	۴۵/۳±۱/۰۱
۸	کافی نبودن امتیازات پژوهشی در ارتقاء پژوهشگران	۴۴/۳±۱/۰۷
۹	سخت و طولانی بودن فرایند چاپ مقالات	۴۳/۳±۱/۰۷
۱۰	طولانی و زمان‌بر بودن انجام پژوهش	۴۱/۳±۱/۰۲
۱۱	محدودیت‌های زمانی موجود در انجام پژوهش	۳۹/۳±۱/۰۹
۱۲	وجود مقررات دست و پا گیر اداری در انجام فعالیت‌های پژوهشی	۳۵/۳±۱/۰۳
۱۳	کمبود امکانات و تجهیزات لازم جهت انجام پژوهش	۳۲/۳±۱/۰۴
۱۴	وجود نابرابری در تصویب و اجرای طرح‌های تحقیقاتی	۲۴/۳±۱/۲۱
۱۵	عدم همکاری سازمان‌ها و واحدهای اجرایی و ادرای مربوطه در انجام پژوهش	۱۹/۳±۱/۲۱
۱۶	در دسترس نبودن نمونه پژوهش (مشکلات موجود در جمع‌آوری اطلاعات)	۱۴/۳±۱/۰۱
۱۷	عدم دسترسی کافی به منابع کسب اطلاعات (کتابخانه، اینترنت و مجلات مورد نیاز)	۹/۳±۱/۰۱
۱۸	وجود محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش	۹/۲±۱/۵۵
۱۹	ضعیف بودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی	۹/۲±۱/۱۴

بحث و نتیجه‌گیری

ضرورت تحقیقات در توسعه پایدار و همه‌جانبه کشور، امری ضروری و حیاتی است. از این رو شناسایی مهم‌ترین موانع تحقیقات از نگاه دانشجویان در راستای برنامه‌ریزی برای کاهش آن در ارتقاء تحقیقات نظام سلامت، ضرورت دو چندان دارد. نتایج مطالعه بیانگر آن است که بیشترین موانع از دیدگاه دانشجویان، موانع سازمانی است، که با مطالعات سرشتی و همکاران، مظلومی و همکاران و همچنین Somkin و همکاران مشابهت دارد (۱۷-۱۵). مطالعه کریمی و همکاران که بر روی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد، فاکتورهای سازمانی را به عنوان مانع پژوهشی گزارش کردند (۱۸). اما مطالعه عنبری و جدیدی موانع فردی را در دانشجویان غیر محقق به عنوان موانع پژوهشی بیان نمودند (۱۹). نتایج مطالعه نشان داد که در بحث موانع شخصی، عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری و ناتوانی در تفسیر داده‌ها، بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. سنگین و وقت‌گیر بودن دروس آموزشی، وجود مسؤولیت‌های دیگر به غیر از تحصیل و کمبود وقت و مشغله، کم‌ترین فراوانی را در موانع شخصی از دیدگاه دانشجویان را به خود اختصاص داده بود. از این جهت با مطالعه نیک‌روز و همکاران و مظلومی و همکاران همسو بود، نیک‌روز و همکاران، مهم‌ترین موانع شخصی را دانش ناکافی از متدولوژی تحقیق و نداشتن مهارف کافی را گزارش کردند (۲۰،۱۶). در حالی که در مطالعه عابدینی و همکاران، اعضا هیأت علمی نداشتن مهارت کافی و عدم آشنایی با اصول و روش‌های آماری را به عنوان کمترین موانع پژوهشی را ذکر کردند. بیشترین فراوانی موانع پژوهشی در مطالعه عابدینی و همکاران، کمبود وقت و محدودیت زمانی بود (۲۱). در این پژوهش کمبود وقت کمترین امتیاز را به خود

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

اختصاص داده است. مطالعه حسینی‌نسب و همکاران بر روی پرستاران و ماماهای شاغل در بیمارستان‌های آموزشی شیراز، از مهم‌ترین موانع شخصی پژوهش، کمبود وقت و مشغله زیاد و هم‌چنین مسلط نبودن به زبان انگلیسی ذکر کردند (۲۲).

به نظر می‌رسد با توجه به ضعف دانشجویان در آشنایی با اصول و روش‌های آمار و تفسیر داده‌ها، با برنامه‌ریزی‌های مدون و مستمر در جهت برگزاری کارگاه‌های روش تحقیق، تحلیل داده‌ها و آشنایی مقدماتی و پیشرفته با نرم‌افزارهای آماری از جمله SPSS و همچنین ارزشیابی کارگاه‌های برگزارشده به منظور اثربخشی آن، نیاز دانشجویان را در این قسمت مرتفع خواهد کرد. بر طبق یافته‌های مطالعه بیشترین فراوانی موانع سازمانی پژوهش، مربوط به طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی، عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش و عدم ایجاد انگیزه کافی در پژوهشگران از طرف مسؤولین مربوطه بود.

در مطالعه نیک‌روز و همکاران، در دسترس نبودن نیروهای مشاوره‌ای، ضعیف بودن نیروهای مشاوره‌ای، کمبود امکانات و تجهیزات و عدم ایجاد انگیزه از طرف مسؤولین و اساتید را به عنوان مهم‌ترین موانع سازمانی پژوهش گزارش کردند (۲۰).

یافته‌های این مطالعه ضعیف بودن اساتید و نیروهای مشاوره‌ای را کمترین فراوانی در بعد سازمانی را داشتند. در مطالعه عابدینی و همکاران و علمداری و افشون، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، در دسترس نبودن نیروهای مشاوره‌ای را گزارش کردند (۲۱،۲۳).

عطایی و همکاران از مهم‌ترین موانع پژوهش را مراحل اداری تهیه لوازم و دریافت مرحله به مرحله بودجه عنوان کردند (۲۴). مطالعه کرم‌زاده و همکاران بر روی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جهرم، از مهم‌ترین موانع پژوهشی از جهت سازمانی را در نظر گرفتن مطالعات پژوهش در آموزش در سطح دوم، تمایل کم مسؤولین نسبت با این‌گونه تحقیقات و کمبود نیروهای مشاوره‌ای متخصص بود (۲۵).

پیشنهادات

توسعه و پیشرفت نظام سلامت کشور مبتنی بر تحقیقات نظام‌مند و مبتنی بر شواهد است. افزایش اطلاعات علمی دانشجویان از فرایند تحقیق، آشنایی آن‌ها با اصول و روش‌های آماری و تجزیه و تحلیل و هم‌چنین ارتباط مناسب مسؤولین و اساتید با دانشجویان به منظور ایجاد انگیزه بیشتر، امری ضروری است. مشارکت کلیه دانشجویان به‌خصوص مقطع کارشناسی با برگزاری کارگاه‌های مدون و مستمر با مشارکت خود دانشجویان بر مبنای نیاز آن‌ها و ارزشیابی فعالیت‌ها پیشنهاد می‌گردد. آشنایی دانشجویان با فرایند تصویب طرح‌های تحقیقاتی و انعطاف لازم در این خصوص نیز می‌تواند زمینه مشارکت بیشتر دانشجویان در انجام تحقیقات فراهم گردد.

محدودیت‌ها

مشارکت کم دانشجویان فعال در زمینه پژوهش که پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده فقط روی دانشجویان با سابقه تحقیق و پژوهشگران برتر انجام شود. هم‌چنین از دیگر محدودیت‌های این

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

مطالعه می‌توان به عدم انتخاب دانشکده پرستاری و مامایی در فرایند نمونه‌گیری به دلیل تعداد بسیار کم دانشجویان پسر در این دانشکده اشاره کرد.

سپاسگزاری

از تمامی دانشجویان عزیز دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد که با بذل وقت ارزشمند خود در تکمیل پرسش‌نامه‌ها نهایت همکاری را داشتند و هم‌چنین نظرات ارزشمند اساتید محترم که در اجرای این مطالعه ما را یاری نمودند، قدردانی و سپاسگزاری می‌نماییم.

References

1. De Oliveira NA, Luz MR, Saraiva RM, Alves LA. Student Views of Research Training Programmes in Medical Schools. Med Educ 2011; 45(7):748-55.
2. Shariatmadari M. Pathology of the Obstacles in the Way of Implementing Research among Faculty Members and Presenting Applied Strategies. Educational Administration Research 2011; 3(1):45-60. [In Persian].
3. Fishman BJ, Penuel WR, Allen A-R, Cheng BH, Sabelli N. Design-Based Implementation Research: an Emerging Model for Transforming the Relationship of Research and Practice. Natl Soc Stud Edu Yearbook 2013; 112(2):136-56.
4. Burgoyne LN, Oflynn S, Boylan GB. Undergraduate Medical Research: The Student Perspective. Med Educ 2010; 15(1):26-9.
5. Rashidi MR, Ghojazadeh M, Vahedi L, Sadeghi Gh, Alikhani M, Azami-Aghdash S. Challenges and Strategies for the Promotion of Research in Tabriz University of Medical Sciences, Iran: The Analysis of Stakeholders' Views. J Anal Res Clin Med 2015; 3(4):206-18. [In Persian].
6. Siemens DR, Punnen S, Wong J, Kanji N. A Survey on the Attitudes Towards Research in Medical School. BMC Med Educ 2010; 10(4):1-7.
7. Hajsalehi E, Soltani R, Sharifirad G. Research Barriers from the Viewpoint of Faculty Members Isfahan University of Medical Sciences. J Health Syst Res 2014; 10(1):98-105. [In Persian].
8. Heidari-Soureshjani S, Mobasheri M, Drees F, Mohammadi S, Kazemi- Vardanjani AR. Study of Barriers to Preparation, Administration and Utilization of Research Findings from Viewpoints of Faculty Members and Active Experts in Research Area in Shahrekord University of Medical Sciences. J Shahrekord Univ Med Sci 2016; 18(2):72-81. [In Persian].
9. Salehfar D, Soleimani H, Soleimani H. Factors Influencing the Reluctance of Accounting Graduate Students the Research. J Account Res 2014; 4(13):97-116. [In Persian].
10. Griffin MF, Hindocha S. Publication Practices of Medical Students at British Medical Schools: Experience, Attitudes and Barriers to Publish. JOU Medical Teacher 2011; 33(1):1-8.
11. Ejaz K, Shamim MS, Hussain SA. Involvement of Medical Students and Fresh Medical Graduates of Karachi, Pakistan in Research. J Pak Med Assoc 2011; 61(2):115-20.
12. Orujlu S, HemmatiMaslakpak M, Khajeali N. Barriers of Research Utilization in Practice by Nurses of Urmia Universityof Medical Sciences. J Urmia Nurs Midwifery Fac 2014; 12 (1) :33-43. [In Persian].
13. Sotodeh Asl N , Ghorbani R, Rashidy-Pour A. Viewpoints of Faculty Members of Semnan University of Medical Sciences about Research Barriers. Koomesh 2014; 16(1):1-7. [In Persian].
14. Hoseiny Shavoun A, Jahed HA. The Viewpoint of Faculty Members on Research Obstacles at Tabriz University. J Sci Tech Policy 2012; 4(4):49-64. [In Persian].
15. Sereshty M, Kazemian A, Daris F. Research Barriers from the Viewpoint of Faculty Member and Employees of Shahrekord University of Medical Sciences. Educ Strategy Med Sci 2010, 3(2): 51-7. [In Persian].
16. Mazloomy Mahmodabad SS, Hosseini SP, Abbasi Shavazi M, Mirzaei Alavijeh M, Rezaei F. A Survey of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences Students' Opinions about Research Barriers during University Training. J Med Edu Dev 2013, 6(10): 63-70. [In Persian].
17. Somkin CP, Altschuler A, Ackerson L, Geiger AM, Greene SM, Mouchawar J, et al. Organizational Barriers to Physician Participation in Cancer Clinical Trials. Am J Manag Care 2005; 11(7):413-21.
18. Karimi A, Mehdipour Y, Mohammadpour A, Pirozanfar S. Barriers to Research: the Viewpoint of Faculty Members of Zahedan University of Medical Sciences. Health Inf Manage 2011; 7(4):467-747. [In Persian].

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

19. Anbari A, Jadidi RA. Comparing of Barriers to Research Activities among Students of Arak University of Medical Sciences, and Appropriate Strategies for Student Research Management. Iran J Med Educ 2013: 13(5):399- 412. [In Persian].
20. Nikrooz L, Rouzitalab M, Rayegan Shirazi AR, Naghizadeh MM, Taghavi F. Student Research Projects Inhibiting Factors from the Students Perspective. J Fasa Univ Med Sci 2012; 2(2):113-9. [In Persian].
21. Abedini S, Abedini S, Kamalzadeh H, Momeni E, Zare S. Faculty Members of Hormozgan Medical College Points of Views about Research Barriers. Dena J 2009; 4(1-2):51-8. [In Persian].
22. HosseininasabA, Alidousti Shahraki K, Noohi E, Kamali M. The Barriers of Research from the View Point of Nurses and Midwives working at Shiraz Teaching Hospitals, in 2009. J Health Dev 2013 2(2):149-56.
23. Alamdari AK, Afshoon E. The View Point of Faculty Members on Research Barriers at Yasuj University. Armaghane-e-Danesh 2001; 8(29):27-34. [In Persian].
24. Ataei M, Hekmat Ara M, Esmaeili R, Heidari J, Yaghoubi T, Jafari M. Ideas of the Mazandaran University of Medical Sciences Faculty Members Towards the Internal and External Organizational Obstacles Effective on Their Research Process in 2000. Shakiba 2004; 3(7-6):13-20. [In Persian].
25. Karamzade A, Ahmadi Vasmejani A, Zahedi Z. Survey of Barriers Factors on Research Studies within Educational Approach from Faculty Members' attitude in Jahrom University of Medical Science. Educ Deve Jundishapur 2014; 5(2):130-5. [In Persian].

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]

Research Barriers from the Boy Students' Viewpoint of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences

Seyed Saeed Mazloomy Mahmoodabad[1], Ali Asadian [2], Ahmad Sotoudeh [2]

[1] Professor, Faculty of Health, Yazd University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

[2] PhD Student, Faculty of Health, Yazd University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

(Received 4 Jul, 2017 Accepted 5 Aug, 2017)

Original Article

Abstract

Introduction: Considering the barriers to research is in order to attain sustainable development one of the requirements of the health system of the country. The aim of this study was to determine the barriers to conducting research from the viewpoint of male students of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd.

Methods: In this cross-sectional study, the study included 120 boy students of Yazd University of Medical Sciences who were studied by stratified sampling. Data collection tools comprised 3 parts: demographic and field information (21 items), personal barriers (15 items), and organizational barriers (19 items). After verifying the validity and reliability of the instruments, the questionnaire was completed by the students. Data were analyzed using descriptive and analytical index using SPSS 20 software at 5% significance level were used to analyze.

Results: Mean age of students was 23.75 ± 1.67. Mean of personal barriers was 49.56 ± 7.58 and Mean of organizational obstacles was 61.21 ± 9.21. In personal barriers was the lack of orientation with the principles and methods of statistics, the inability to interpret data and the inability to analyze data the most frequent. The length of the stages of the approval of research projects, the lack of communication with those active in the research, and the lack of sufficient incentive for researchers through the relevant specialist, are the most frequent in organizational barriers.

Conclusion: Results of this study showed that done would facilitate the approval of research projects and empowerment of students on the principles of using statistical methods and effective research communication by the professors and university officials in order to reduce barriers to research.

Key words: Boy Students, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Viewpoints, Research Barriers.

Citation: Mazloomy S, Asadian A, Sotoudeh A. Research Barriers from the Boy Students' Viewpoint of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. Journal of Development Strategies in Medical Education 2017; 4(2): 33-42.

Correspondence:
Ahmad Sotoudeh
Faculty of Health, Yazd University of Medical Sciences,
Yazd, Iran.
Tel:+989178749910
Email:
ahmad.aetoudeh61@gmail.com

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-14]